

УДК 342.9

Терещук О.Д.,
канд. юрид. наук, начальник ГУНП в м. Києві,
Заслужений юрист України

ОСОБЛИВОСТІ РОЗМЕЖУВАННЯ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ СЕРЕД ІНШИХ ВИДІВ КОНТРОЛЮ ЗА ПРАВООХОРОННОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

У даній статті надано авторську класифікацію видів контролю за правоохоронною діяльністю. Досліджено громадський контроль серед інших видів контролю за правоохоронною діяльністю. Також, визначено особливості розмежування громадського контролю з іншими видами контролю за правоохоронною діяльністю.

Ключові слова: контроль, громадський контроль, правоохоронна діяльність, види контролю, розмежування.

В данной статье дано авторскую классификацию видов контроля за правоохранительной деятельностью. Исследовано общественный контроль среди других видов контроля за правоохранительной деятельностью. Также, определено особенности разграничения общественного контроля с другими видами контроля за правоохранительной деятельностью.

Ключевые слова: контроль, общественный контроль, правоохранительная деятельность, виды контроля, разграничение.

In this article the author's classification of control over law enforcement. Studied social control among other types of control over law enforcement. Also, it determines the characteristics of differentiation of public supervision with other types of control over law enforcement.

Keywords: control, public control, law enforcement, types of control, differentiation.

Постановка проблеми. У нинішніх умовах формування громадянського суспільства особливої актуальності набуває дослідження співвідношення державного (парламентського, президентського, контролю органів виконавчої влади, судового контролю тощо) та недержавного (громадського) видів контролю. Встановлення їх взаємопов'язуючих та взаємовідрізняючих рис дозволить більш ґрунтовно та комплексно надати характеристику громадського контролю як одному із напрямів діяльності, спрямованої на підвищення та вдосконалення функціонування та організації правоохоронної системи України.

Аналіз дослідження даної проблеми. Трактують категорії державного контролю за правоохоронною діяльністю (включаючи парламентський, президентський, контроль органів виконавчої влади, судовий контроль) присвячували свої роботи такі вітчизняні та зарубіжні вчені-теоретики як: О. Ф. Андрійко, Ю. П. Битяк, В. М. Гарашук, В. Н. Горов, Н. А. Данишина, В. Ю. Кобринський, Ю. В. Кочетков, П. С. Лютікова, Е. А. Маштакова, А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, В. В. Пилін, О. П. Полінець, А. Й. Присяжнюк, А. Ю. Расіна, О. І. Сушинський, В. С. Шестак та інші.

Отже, **мета** статті полягає в загальнотеоретичному аналізі та порівнянні громадського контролю з іншими видами контролю за правоохоронною діяльністю.

Виклад основного матеріалу. В першу чергу, необхідно виокремити власне розуміння до класифікації видів контролю за правоохоронною діяльністю у вигляді: 1) парламентського контролю; 2) президентського контролю; 3) контролю з боку органів виконавчої влади (Кабінет Міністрів України, міністерства та відомства); 4) самоврядний контроль (здійснюваний органами місцевого самоврядування); 5) судовий контроль; 6) громадський контроль.

Перший вид контролю за правоохоронною діяльністю, який потрібно дослідити у порівнянні із громадським контролем, є парламентський контроль. На сьогодні у науковій літературі йде дискусія щодо правової природи даного виду контролю. Так, одна група вчених, переважно це дослідники у галузі адміністративного права, підтримує позицію віднесення

парламентського контролю за правоохоронною діяльністю до сфери державного контролю, обґрунтовуючи вказане розуміння статусом профільного суб'єкта – Верховної Ради України як органу державної влади законотворчого та контролюючого спрямування [1, с. 15; 2, с. 10-11]. Вказана позиція є достатньо обґрунтованою та заслуговує на беззаперечне використання, оскільки зміст діяльності парламенту як органу, що здійснює контролюючу функцію за правоохоронними структурами, вказує на факт віднесення його до державної системи управління.

Інша група вчених підтримує протилежну позицію до зазначеної, виокремлюючи парламентський контроль за правоохоронною діяльністю як один із видів контролю громадськості. Обґрунтування зазначеного розуміння дослідники не наводять, проте вважають за потрібне встановлення нормативної бази для реалізації таких міркування [3, с. 110; 4, с. 8-64].

Для більш ґрунтовного відображення співвідношення парламентського та громадського контролю за правоохоронною діяльністю, слід виокремити спільні та відмінні риси вказаних категорій. До розрізняючих особливостей парламентського та громадського контроль необхідно відносити.

По-перше, різний суб'єктний склад контролюючої діяльності за правоохоронними структурами [1, с. 15; 2, с. 10-11; 5, с. 68]. Вказана ознака є характерною для сутності досліджуваних понять. Так, суб'єктами громадського контролю, хоч це і не закріплено на законодавчому рівні, є громадяни (як індивідуальні суб'єкти) та громадські об'єднання, організації (як колективні суб'єкти). В свою чергу, парламентський контроль проявляється через діяльність суб'єкта владних повноважень – Верховну Раду України, тобто він є формою більш ширшого терміну – державного контролю за правоохоронною діяльністю. Спірною лише залишається ситуація щодо віднесення контролюючої діяльності Уповноваженого Верховної Ради з прав людини при здійсненні правоохоронного провадження.

По-друге, правовий характер контролю [5, с. 68]. Для парламенту та його посадових осіб як суб'єктів контролюючої діяльності, контроль носить імперативний характер

застосування, тобто здійснення вказаної функції є обов'язковою, невід'ємною частиною його повноважень. В свою чергу, для суб'єкта громадського контролю – право здійснювати контролюючу діяльність є диспозитивним, що означає необов'язковий характер провадження, який залежатиме лише від активності громадянської позиції громадян та громадських організацій. Для підтвердження окреслених міркувань, свою думку висловив науковець С. В. Шестак, зазначивши, що громадський контроль над владними структурами (в тому числі, правоохоронними органами) слід визнавати не правовим, а моральним обов'язком громадян [6, с. 46]. Вказане тлумачення в повній мірі підкреслює характер здійснення громадського контролю за правоохоронною діяльністю та додатково акцентує увагу на відмінність у зазначеному розуміння порівнюваних категорій. Таким чином, різниця категорій громадського і парламентського контролю полягає у різноманітності характеру спрямування діяльності: для суб'єктів парламентського контролю – це обов'язок, для протилежних учасників – право вибору поведінки.

По-третє, специфічний характер результатів контролю [7, с. 103-105]. Вказану характерну особливість необхідно розуміти наступним чином. Так, рішення, які приймаються суб'єктами громадського контролю щодо виявлених правопорушень правоохоронними органами носять рекомендаційний характер, тобто вони, по суті, не являються обов'язковими до виконання, а слугують лише як засіб, спосіб акцентування уваги на помилку підконтрольної структури уповноважених органів державної влади. Зрозуміло, що вказане міркування значним чином підтримується серед науковців у галузі адміністративного права [6, с. 47]. Відповідно, контролююча діяльність за правоохоронними органами з боку парламенту та її правові умови, наслідки детально та покроково відображаються в офіційних документах та статистиці. Апогеєм парламентського контролю є прийняття обґрунтованого рішення щодо виявлених або попереджених правопорушень зі сторони правоохоронних органів, а, тому, воно носить обов'язковий до виконання характер для підконтрольних об'єктів.

Серед схожих рис досліджуваних категорій, слід виокремити подібну форму проведення контролю за правоохоронною діяльністю. Як на рівні парламентського, так і на рівні громадського контролю така діяльність здійснюється в опосередкованій формі, тобто вплив здійснюється через певні державні органи. Яскраво ілюструє вказану особливість стаття 26 Закону України «Про міліцію» [8] та п. 13 ч.1 ст. 85 Конституції України [9], у відповідності до яких контроль за діяльністю міліції як правоохоронної структури здійснює Кабінет Міністрів України та Міністр внутрішніх справ України, які, в свою чергу, контролюються та є підзвітними Верховній Раді України як суб'єкту парламентського контролю.

Наступними порівнюваними поняттями щодо розуміння сутності тематики дослідження будуть категорії громадського та президентського контролю за правоохоронною діяльністю в Україні. Схожість або різноманітність даних видів контролю слід відображати через наявні специфічні особливості кожного. Першими ознаками, які буду розглянуті, є відмінні риси досліджуваних понять.

Як і в попередній порівняльній характеристиці парламентського та громадського контролю, суб'єкти досліджуваних видів контролю різняться [10, с. 13]. Суб'єктами проведення громадського контролю є громадяни як індивідуальні суб'єкти, так і громадські організації як колективні учасники. Відповідно, президентський контроль за правоохоронною діяльністю здійснюється Президентом України та створеними за його ініціативою допоміжними органами. Фактично, вказана особливість породжує іншу характерну ознаку президентського контролю – безпосередність або опосередкованість здійснюваної Президентом України контролюючої діяльності. Президент України має досить розширене коло контролюючих повноважень, які він може здійснювати у двох формах: напряму шляхом прийняття нормативних актів, формування державної політики у сфері правоохоронної діяльності [9], заохочувати та позбавляти нагород, звань посадових осіб правоохоронних органів, ініціювати внесення змін до структури, штату відповідної правоохоронної структури тощо або опосередковано через

створення необхідних допоміжних структур. Вказаними структурами є: 1) Рада національної безпеки і оборони України, що здійснює контролюючу та координуючу функції по відношенню до діяльності правоохоронних структур [11]; 2) Адміністрація Президента України, що провадить загальний моніторинг відповідності діяльності правоохоронних органів вимогам Конституції України та нормативно-правовим актам, на підставі якого надає пропозиції на розгляд Президентові України; здійснює контроль за реалізацією указів, розпоряджень Президента України [12, с. 159]; 3) спеціально створені структурні підрозділи Адміністрації Президента України (наприклад, Головний контрольний департамент та Головний департамент з питань діяльності правоохоронних органів та протидії корупції), які мають свої чітко визначенні повноваження у сфері контролю за правоохоронною діяльністю; 4) Уповноважений Президента України з питань контролю за діяльністю Служби безпеки України як правоохоронної структури [13]. Слід зауважити, що передання вказаним допоміжним органам ряду контролюючих функцій за правоохоронною сферою не відповідає ч. 2 ст. 106 Конституції України делегуванням повноважень Президентом України, що забороняється законодавчо.

Наявність детальної законодавчої регламентації контролюючої діяльності Президента України за функціонуванням правоохоронних структур, на відміну від громадського відповідника. Так, якщо діяльність громадськості регламентується лише декількома законодавчими актами, зокрема: Законом України «Про громадські об'єднання» та Законом України «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави», тоді як контролююча функція Президента України за правоохоронною діяльністю визначається рядом спеціалізованих нормативно-правових актів: Законом України «Про Службу безпеки України», Законом України «Про Державну прикордонну службу України», Законом України «Про Службу зовнішньої розвідки України», Законом України «Про прокуратуру», Законом України «Про Раду національної безпеки і оборони України» та інші.

Специфічний характер рішень досліджуваних суб'єктів за результатами контролюючої діяльності. Так, рішення, що приймаються суб'єктами громадського контролю щодо виявлених правопорушень правоохоронними органами носять рекомендаційний характер, тобто вони, по суті, не є обов'язковими до виконання, а слугують лише як засіб, спосіб акцентування уваги на помилку підконтрольної структури уповноважених органів державної влади. В свою чергу, рішення Президента України щодо усунення, попередження неправомірної діяльності правоохоронних органів є обов'язковими до виконання всіма органами державної влади та місцевого самоврядування на території держави та контролюються у реалізації Адміністрацією Президента України. Вказане положення відображається в статті 106 Конституції України [9].

Аналізуючи наукову літературу та чинні нормативно-правові акти, спільних рис президентського та громадського контролю не було знайдено. У зв'язку із цим, слід узагальнити той факт, що порівнювані види контролю значно різняться між собою як категорії державного та недержавного контролю за правоохоронною діяльністю в Україні.

Ще одним видом контролю за правоохоронною діяльністю, який необхідно проаналізувати у співвідношенні з громадським контролем є контроль з боку органів виконавчої влади України. Вважаємо за потрібне, як і у попередніх характеристиках, порівняння вказаних категорій здійснювати шляхом розкриття спільних та відмінних ознак. Так, до рис, які вказують на схожість даних понять, слід відносити наступні:

1. Унікальний суб'єктний склад даних видів контролю [14, с. 54]. Як вже відомо, суб'єктами здійснення громадського контролю є громадяни та громадські організації, що функціонують у відповідності до законодавчих вимог. В свою чергу, контроль з боку органів виконавчої влади має більш розширену кількість суб'єктів, зокрема: Кабінет Міністрів України як найвищий орган в системі виконавчої влади країни [9, ст. 113], профільні міністерства, державні відомства, установи, організації та місцеві державні адміністрації. Вказаний специфічний перелік суб'єктів підкреслює

різноманітність порівнюваних видів контролю та є складовою наступної характерної особливості контролю органів виконавчої влади – у відповідності до законодавства правоохоронні структури є органами виконавчої влади, тому вони одночасно можуть бути і суб'єктами, і об'єктами контролюючої діяльності, оскільки наділені повноваженнями взаємного контролю одне одного [14, с. 54-55]. Слід зазначити, що вказана особливість в певній мірі є унікальною, оскільки не притаманна жодному існуючому виду контролю, включаючи контроль громадськості та є додатковим підтвердженням відмінності контролю органів виконавчої влади та громадського контролю відповідно.

2. Контроль органів виконавчої влади містить чітко виражений предметний характер функціонування [15, с. 65-66]. Вказана особливість проявляється у індивідуалізації повноважень суб'єктів контролю органів виконавчої влади за правоохоронною діяльністю щодо притаманної їм сфери (наприклад, спеціалізовані структури, що утворені в складі органів виконавчої влади здійснюють контроль за дотриманням правоохоронними органами будівельних, земельних, екологічних, житлових стандартів та норм). Вказана особливість не є характерною для громадського контролю, оскільки всі суб'єкти даного виду функціонування здійснюють єдину контролюючу діяльність за правоохоронними структурами.

3. Можливість втручання в оперативну діяльність підконтрольних об'єктів, зокрема правоохоронних структур. Так, у відповідності до теоретичного обґрунтування особливостей громадського контролю, його суб'єкти не наділяються повноваженнями втручання в діяльність підконтрольних структур задля забезпечення та відновлення законності. Тоді як органи виконавчої влади, у відповідності до Закону України «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави» [16] наділяються такими правовими можливостями задля сприяння у виконанні правоохоронними органами, покладених на них завдань та функцій. Зазначена специфічна ознака дає додаткові підстави вважати громадський контроль та контроль органів виконавчої влади не тотожними, а відмінними поняттями за своїми змістовними характеристиками.

4. Характер рішень вказаних суб'єктів за результатами здійснення контролюючої функції за правоохоронними органами. Щодо вказаної особливості, слід зосередити увагу на рекомендаційному характері рішень суб'єктів громадського контролю та обов'язковості індивідуальних актів суб'єктів контролю зі сторони органів виконавчої влади. Законодавчих підтверджень щодо характеру рішень першого зазначеного суб'єкта не прослідковується, тоді як іншого – чітко передбачається Конституцією України, що визначає обов'язковість актів (постанов і розпоряджень) [9], прийнятих органами виконавчої влади для всіх підконтрольних об'єктів (в тому числі, правоохоронних структур). Зважаючи на перелічені вище особливості вказаних видів контролю, враховуючи відсутність спільних рис необхідно підсумувати відмінність категорій контроль органів виконавчої влади як підвиду державного контролю та контролю громадськості.

Наступним видом контролю, який необхідно відобразити у порівнянні із контролем, що здійснюється громадськістю за правоохоронною діяльністю, є самоврядний контроль або контрольна функції органів місцевого самоврядування. Співвідношення окреслених категорій доцільно відобразити через характеристики їх особливостей.

По-перше, відмінний суб'єктний склад окреслених видів контролю [17, с. 74]. Зазначену специфічну ознаку слід розтлумачити наступним чином. Так, якщо суб'єктами громадського контролю є громадяни та громадські об'єднання, організації, тоді як суб'єктами самоврядного контролю за правоохоронною діяльністю, у відповідно до Закону України «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави» [16] та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [18] є територіальні громади, ради різного рівня, їх голови, виконавчі органи вказаних рад (окрім районних та обласних), органи самоорганізації населення. Вказані обставини свідчать про відмінність категорій громадського та самоврядного контролю, без дослідження наступних функціонально-організаційних, притаманних їм рис.

По-друге, наділення органів місцевого самоврядування установчими функціями з питань функціонування правоохоронних структур [17, с. 74]. Зазначена особливість є характерною лише для самоврядного контролю, оскільки, на підставі численних наукових досліджень, до рис громадського контролю вона не відноситься. Проявляється зазначена ознака у деяких контролюючих функціях самоврядних органів, передбачених законодавчо, зокрема йдеться мова про можливість створення органами місцевого самоврядування (які паралельно є суб'єктами самоврядного контролю за правоохоронною діяльністю) міліції як правоохоронної структури, що буде утримуватися та функціонувати за рахунок місцевого бюджету і затвердження її керівників та дільничних інспекторів [18]. Окреслене міркування додатково підкреслює самостійність та незалежність самоврядного контролю серед усіх досліджуваних видів (у тому числі, громадського).

По-третє, специфічний характер управлінських рішень у сфері правоохоронної діяльності. Слід зазначити, що рішення суб'єктів громадського контролю мають не обов'язковий характер, а є в більшій мірі рекомендаціями відповідним державним органам щодо подолання недоліків, правопорушень в правоохоронних структурах, вдосконалення існуючої правоохоронної системи в цілому. Протилежне, а значить обов'язкове значення, носять рішення суб'єктів самоврядного контролю у зазначеній сфері, тобто вони мають бути виконані всіма розташованими на відповідній території органами місцевого самоврядування та їх посадовими особами.

Останнім видом контролю, що порівнюється із громадським відповідником є судовий контроль за правоохоронною діяльністю.

Так, специфічними ознаками судового контролю, які дозволяють говорити про його відмінність від громадського контролю є наступні риси:

1. Відмінний суб'єктний склад досліджуваних видів контролю [19, с. 29-30]. Вказану особливість можливо прослідкувати лише на рівні теоретичних розробок дослідників, оскільки суб'єктів як громадського, так і судового контролю на законодавчому рівні не визначено. Таким чином, узагальнюючи

наукові праці вчених, до суб'єктів першої виокремленої категорії слід відносити громадян та громадські об'єднання, організації, відповідно, до суб'єктів другого поняття – суди та їх професійний штат (мова йде про суддів).

2. Судовий контроль за своїм спрямуванням здійснюється не систематично, не повсякденно, як, наприклад, контроль з боку спеціалізованих контролюючих органів (контроль з боку органів виконавчої влади) або громадський контроль за правоохоронною діяльністю, а одноразово під час розгляду справ (адміністративних та цивільних) та проваджень (кримінальних) [20, с. 261]. Вказане міркування є вірним та таким, що в повній мірі окреслює особливості зазначених видів контролю за правоохоронною діяльністю.

Висновки. Підсумовуючи вищезапропоновані міркування щодо співвідношення громадського контролю з іншими існуючими видами контролю, вважаємо за потрібне зазначити про важливість та необхідність проведеного дослідження, адже воно дозволило з'ясувати спільності та відмінності різних видів контролю, включаючи громадський, парламентський, президентський, контроль органів виконавчої влади, самоврядний та судовий контроль за правоохоронною діяльністю.

Література:

1. Андрійко О.Ф. Організаційно-правові проблеми державного контролю у сфері виконавчої влади: автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. – К. – 1999. – 22 с.
2. Шестак В.С. Державний контроль в сучасній Україні (теоретико-правові питання): Автореф. дис. ... к.ю.н.: 12.00.01 / Нац. ун-т внутрішніх справ. – Х. – 2002. – 18 с.
3. Речицкий В.В. Свобода и государство / Харьковская правозащитная группа. – Х.: Фолио. – 1998. – 144 с.
4. Зеленцов А.Б. Контроль за деятельностью исполнительной власти в зарубежных странах. – М.: Изд-во РУДН. – 2002. – 190 с.
5. Вітвіцький С.С. Державний контроль та інші суміжні поняття: питання співвідношення / С. Вітвіцький // Підприємництво, господарство, право : науково-практичний господарсько-правовий журнал. – 2014. – № 6. – С. 68-71.

6. Шестак С.В. Недержавний контроль за діяльністю міліції: теоретико-практичний аспект: дис... – канд. юрид. наук. – Х.- 2009. – 199 с.

7. Алфьоров С. М. Громадський контроль в умовах формування громадянського суспільства/С. М. Алфьоров, С. С. Вітвіцький // Бюлетень Міністерства юстиції України. -К.:Логос, 2014. – № 1.- С.101-108.

8. Про міліцію: Закон України від 20 грудня 1990 р., № 565-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 4. – Ст.20.

9. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р., № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

10. Тарасов А. Президентский контроль за правоохранительной деятельностью / А. Тарасов // Професионал. – 2002. – № 4. – С. 12-15.

11. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 5 березня 1998 року № 183/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 35. – Ст.237.

12. Музичук О. М. Президентський контроль за діяльністю правоохоронних органів в Україні [Електронний ресурс] / О. М. Музичук // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2014. – № 2. – С. 156-162.

13. Про повноваження та гарантії здійснення постійного контролю за діяльністю Служби безпеки України : указ Президента України від 18 трав. 2007 р. № 427/2007 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 37. – Ст. 1450.

14. Музичук О.М. Контроль органів виконавчої влади за діяльністю правоохоронних органів в Україні [Електронний ресурс] / О. М. Музичук // Право і Безпека. – 2014. – № 2. – С. 53-56.

15. Вітвіцький С. С. Система контрольних органів України та умови здійснення контрольної діяльності / С. С. Вітвіцький // Вісник Запорізького юридичного інституту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – Запоріжжя: ЗЮІ ДДУВС. – 2008. – № 3-2008. – С. 62-70.

16. Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави: Закон України від 19 червня 2003 р. (зі змінами і доп.) // ВВР України. – 2003. – № 46. – Ст. 366.

17. Музичук О. М. Сутність та особливості самоврядного контролю за діяльністю правоохоронних органів в Україні / О. М. Музичук // Право і Безпека. – 2011. – № 3. – С. 70-75.

18. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст.170.

19. О. М. Муzychук Судебный контроль за деятельностью правоохранительных органов в Украине / О. М. Муzychук // Журнал східноєвропейського права . – 2013. – № 1. – С. 29-33.

20. Гарашук В. М. Контроль і нагляд у державному управлінні / В. М. Гарашук // Адміністративне право України : підручник / [Ю. П. Битяк, В. М. Гарашук, О. В. Дьяченко та ш] ; за ред. Ю. П. Битяка. – К. : Юрінком Інтер. – 2005. – С. 247-268.

УДК 342.9

Тищенко В.Г.,

здобувач наукового ступеня канд. юрид. наук,
кафедри адміністративного права
Інституту права імені князя
Володимира Великого Міжрегіональної
Академії управління персоналом

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ НОТАРІАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПОЗИЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНО- ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

У статті досліджено термінологічне тлумачення поняття нотаріальна діяльність з позиції його коментування як об'єкту адміністративно-правового регулювання. Проаналізовані законодавче тлумачення та коментування поняття «нотаріальна діяльність», визначені та прокоментовані погляди науковців на поняття «нотаріат», «нотаріальна діяльність», «діяльність нотаріусів». Визначені та систематизовані суб'єкти уповноваженні на здійснення нотаріальних дій. За результатами проведеного дослідження зроблено висновок, про необхідність внесення змін до Закону України «Про нотаріат», в частині його доповнення дефініцією «нотаріальна діяльність». Визначено авторське бачення особливостей нотаріальної діяльності як об'єкту адміністративно-правового регулювання.